

Sağlık Bakanlığı uzmanları buluşturuyor: 2. Performans ve Kalite Kongresi

SD

Sağlık Bakanlığı tarafından 28 Nisan - 1 Mayıs 2010 tarihleri arasında gerçekleştirilecek olan 2. Uluslararası Sağlıkta Performans ve Kalite Kongresi için geriye sayım sürüyor. Aynı zamanda kongrenin başkan yardımcısı olan Sağlık Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Prof. Dr. Adnan Çinal, kongrenin içeriğine dair sorularımızı yanıtladı.

Sağlık Bakanlığı son 7 yılda deyim yerindeyse sağlıkta taşları yeniden dizdi. Sağlık Bakanlığı'nın birbiri ardına hazırladığı, 'Performansa Dayalı Ücret', 'Aile Hekimliği' ve 'Tam Gün' uygulamalarının genel adı 'Sağlıkta Dönüşüm Programı'. Bakanlık olarak geçen yıl Antalya'da düzenlediğiniz Uluslararası Sağlıkta Performans ve Kalite Kongresi, gelen sürecin masaya yatırılması ve geleceğe yönelik kararlar alınması noktasında önemli buluşmalara sahne oldu. Evvela şunu soralım: Geçen yılki kongre sizin açınızdan nasıl geçti, Bakanlık kongreden ne umdu, ne buldu?

Kuşkusuz “Sağlıkta Dönüşüm” uygulamalarının vatandaşların sağlık hizmetlerine erişiminden hizmet sunumuna, finansmandan geri ödeme sistemlerine kadar pek çok alanda yansımalarını görmek mümkün. Performans Yönetimi ve Kalite Geliştirme Daire Başkanlığı da bu süreçte sağlık hizmetlerinde performans yönetimi, kalite geliştirme, hasta ve çalışan memnuniyeti, hasta ve çalışan güvenliği gibi temel konularda hayata geçirdiği uygulamalarla, daha “iyi” sağlık hizmeti sunumuna katkıda bulunmak için önemli görevler üstlenmiştir. 2004 yılından itibaren tüm Türkiye’de uygulanan “Sağlıkta Performans Yönetimi Modeli”nde, geçen 6 yıllık süre zarfında Performans Yönetimi ve Kalite Geliştirme Daire Başkanlığı’nın kurumsallaşması ile birlikte paydaşların da görüşü alınarak önemli revizyonlar hayata geçirildi. Bu çerçevede; konu ile ilgili mevcut birikimin gerek uygulayıcılar gerekse teorisyenlerin bilgi ve deneyimleri ışığında tartışılmasının ve fikir alışverişinde bulunulmasının sağlayacağı katkıların bize yol gösterici olacağı düşüncesiyle uluslararası düzeyde bir kongre düzenlemeyi planladık.

Türkiye’den ve yurtdışından çok sayıda katılımcının iştirakiyle gerçekleştirdiğimiz geçen yılki kongrede Sağlık Bakanlığı’nın performans ve kalite stratejisi, kurumsal performans uygulamaları, sağlık hizmetlerinde performans yönetimi, Bakanlığın performans ve kalite uygulamalarında hasta güvenliği, sağlık hizmetlerinde kalite ve hasta güvenliğinde uluslararası yönelimler, sivil toplum kuruluşları ve özel sektörün performans, kalite, hasta ve çalışan güvenliğine bakış açıları panellerde konunun uzmanları tarafından tartışıldı. Ayrıca hasta ve çalışan güvenliği, hasta ve çalışan memnuniyeti, sağlık hizmetlerinde kalite, kurumsal performans uygulamaları, sağlık hizmetlerinde performans yönetimi ve performans dayalı ödeme konularında hastanelerimizden ve üniversitelerimizden 100’ün üzerinde tebliğ sunuldu. Tüm bunlar göz önünde bulundurulduğunda kongrenin Bakanlığımız adına son derece verimli geçtiğini düşünüyoruz. Toplamda yaklaşık 1200 katılımcının iştirak ettiği düşünüldüğünde, kongreye olan talebin ve gösterilen ilginin boyutu dikkat çekmektedir. Kongreye katılımın oldukça yüksek olması; hedeflerimize ulaştığımızı göstermekle kalmadı, aynı zamanda ikincisini düzenleme konusunda bizleri teşvik etti. Diğer bir ifadeyle, kongremizin ilkinde olan talep ve sonucu hakkında aldığımız olumlu geribildirimler, bizleri ikincisini düzenleme konusunda cesaretlendirdi.

Geçen yılki kongrenin teması “Çalışanların Teşviki ve Hasta Güvenliği”

Sağlık Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Prof. Dr. Adnan Çinal

idi. Bu yılki tema ise “Hastanelerin Teşviki ve Güvenliği.” Bu yılki kongrede nelerin yanıtı aranacak, hangi konular tartışılacak?

Hastanelerin teşviki konusunda teşvik mekanizmaları, kurumsal ve bireysel teşvik yöntemleri, teşvik mekanizmalarının klinik etkinlik ve eğitim boyutuna etkileri, kanıta dayalı tıp uygulamaları ve yönetici performans konuları uluslararası tecrübeler ve yerel uygulamalar çerçevesinde ele alınacak. Ayrıca, Dünya Sağlık Örgütü’nün de oldukça sık vurgusunu yaptığı “Güvenli Hastaneler” konusunda standartlar, çözümler ve yönetim süreçlerinin tartışmaya açılması hedefleniyor.

Bu hususlar çerçevesinde, “Hastanelerin Teşviki ve Güvenliği” ana temalı II. Uluslararası Sağlıkta Performans ve Kalite Kongresi’nde ele alınmasını planladığımız konulardan bazılarını aşağıdaki başlıklarda sıralayabiliriz:

- Hastanelere Ödeme ve Teşvikler
- Tam Gün Uygulamasında Hastanelerin Teşviki Ve Ödeme Mekanizması
- Hastanelerin Teşviki ve Sağlık Bakanlığı ve Sosyal Güvenlik Kurumu’nun Rolü
- Bireysel ve Kurumsal Teşvik Yöntemleri

- Hastanelerin Teşviki ve Uluslararası Tecrübeler
- Hastanelerin Sınıflandırılması
- Kanıta Dayalı Tıp Uygulamaları ve Teşvik Mekanizmaları İlişkisi
- Yönetici Performansı Modeli
- Hasta Güvenliği ve Güvenli Hastane İlişkisi
- Güvenli Hastanelerin Boyutları
- Hastanelerde Acil Durum Yönetimi
- Güvenli Hastane Standartları
- Hastanelerde Risk Yönetimi Ve Risk Yönetimi Uygulamaları
- Güvenli Hastaneler ve Sağlık Teknolojileri
- Güvenli Hastaneler ve İletişim

Ayrıca geçen yıl olduğu gibi bu yıl da çok fazla sayıda bildiri gönderildi. Aralarında çok ilgi çekici, konuya farklı bakış açıları kazandıracak çalışmalar da var. Kongrede bunlar da değerlendirilecek.

Konuklar ve sunumlar hakkında bilgi verebilir misiniz?

Kongrede sunum yapmak üzere oldukça deneyimli ve konusunda uzman

konuşmacılar davet edildi. Kongrenin açılış oturumunda hastanelerin teşviki ve güvenliği nasıl sağlanmalı konusu Bakanlığın rolü üzerinden aktarılacak. Yüksek performanslı sağlık sistemi için yüksek performanslı sağlık hizmetinin sunumu konusunda ki deneyimlerini paylaşmak üzere, DSÖ'den bir uzman ekip kongremize katılacaklar. Üniversitelerden konuyla ilgili akademisyenler ve SGK'dan yöneticilerin de katılımı ile hastane sınıflandırılması konusunda bir oturum gerçekleştirilecek. Sağlıkta kalitenin artırılmasında elbette sağlık teknolojilerinin kullanımı önemlidir. Ancak bu teknolojilerin gerçekçi kullanımının sağlanması için teknoloji değerlendirilmesi konusunda uluslararası çalışmalara imza atmış uzmanlar tarafından gerçekleştirilecek olan bir oturum da programda yer almaktadır. Sağlıkta teknolojinin kullanımı aktarıırken bilimsel verilere dayanan hizmet sunumunun sağlanması için çalışmalarımız devam etmektedir. Klinik rehber hazırlama konusunda dünyanın önde gelen kuruluşlarından olan NICE'den bir uzman deneyimlerini bizimle paylaşmak üzere bulunacak ve kanıta dayalı tıp ve sağlık uygulamalarında kullanımına ilişkin bir oturum dâhilinde konu tartışmaya açılacak. Ayrıca Bakanlık olarak üstünde hassasiyetle durduğumuz hasta güvenliği kültürünün oluşturulması ve buna bağlı olarak tıbbi hataların bildirim ve Türkiye'de tıbbi hataların bildirim konusunda hukuki bakış açısının değerlendirileceği bir oturum düzenlenecek. Bir oturumda da hastanelerin teşviki konusunda dünya deneyimlerini aktarmak üzere yurt dışından gelen uzmanlara yer veriyoruz. Bunun dışında hasta ve çalışan güvenliğinin sağlanması konusunda çok değerli Bakanlık eğitimcilerimiz, akademisyenlerimiz ve özel sektörden konusunda uzman kişilerin katılımı ile oldukça kalabalık bir ekip ile kongreyi gerçekleştireceğiz. Ayrıca bu kongre,

genç akademisyenlerimizin konuşma fırsatı bulabileceği bir kongre olacak.

Kongrenin uluslararası ayağına dair bilgi verebilir misiniz? Yurtdışından kimler katılacak? Hangi ülkelerdeki sağlık sistemlerine dair örnekler katılımcılarla paylaşılacak? Ne gibi ortak çalışmalar, yuvarlak masa toplantıları yapılacaktır?

Kongremizde bu sene uluslararası katılımlara geniş yer vermeye çalıştık. DSÖ'den OECD'den, Dünya Bankası'ndan, Amerika, Kanada ve Avrupa'nın çeşitli üniversitelerinden katılımcılarımız olacak. DSÖ Avrupa Bölgesinden Ülke Sağlık Sistemleri Direktörünün de katılacağı bir panelde yüksek performanslı sağlık sistemleri için yüksek performanslı sağlık hizmet sunumu konusu ele alınacak. Kopenhag'dan, Montreal'den, Londra'dan DSÖ uzmanları ve danışmanlarının katkı vereceği bir oturum olacak. Diğer bir uluslararası oturumumuzda ise hastanelerin teşviki alanında uluslar arası deneyimi aktarmaya çalışacağız. Bu oturumda ülkemizin sağlık reform çalışmalarını son 5 yılda yakından takip etmiş olan Dünya Bankası uzmanlarının yer aldığı, Filipinler'in ve Avrupa genelinde hastanelerin, teşviki ve güvenliği alanında son yıllarda edindikleri deneyimlere yer vermek istiyoruz. Bu büyük oturumların yanı sıra pek çok konuda uluslararası konuklarımızı panelist olarak davet ettik. Bunlar arasında kanıta dayalı tıp ve hastanelerin teşviki alanında İngiltere NICE kuruluşundan bir konuşumumuz olacak. Sağlık teknolojileri değerlendirme alanında, farklı ülkelerin akreditasyon deneyimlerini aktaran oturumumuzda ve tıbbi hatalar ile olay bildirim sistemlerinin ele alınacağı oturumlarımızda da Fransa, Amerika ve Danimarka'dan konuklarımız bizlerle öncel deneyimlerini ve çalışmalarını yönlendiren kavramsal altyapılarını paylaşacaklar. Uluslararası katılımcılarımızın panel oturumları yanı sıra kongre öncesi düzenleyeceğimiz kurslarda da bazı rolleri olacak.

İngiltere Ulusal Sağlık ve Klinik Mükemmeliyet Enstitüsü'nün de kongrenin katılımcıları arasında olduğunu görüyoruz. Bu, İngiltere sağlık sistemi ile ortak bir çalışma yapılabileceği, bazı örnek sistemler noktasında İngiltere ile alış-verişte bulunulabileceği anlamına mı geliyor?

İngiltere Ulusal Sağlık ve Klinik Mükemmeliyet Enstitüsü (NICE) ile Bakanlığımızın ortak çalışmaları halihazırda başlamış durumda. Eylül 2009'da Sağlık Bakanlığı adına Performans Yönetimi ve Kalite Geliştirme Daire Başkanlığı NICE ile bir sözleşme kapsamında "Kanıta Dayalı Klinik Reh-

ber ve Performans Göstergeleri Geliştirme" projesini başlatmıştır. Bu proje halen Bakanlığımızda Sağlık Eğitimi Genel Müdürlüğü bünyesinde sürdürülmektedir ve kongremizin bir oturumunda bu projeye NICE'dan bir katılımcının da katkısı ile geniş yer ayrılmıştır. Bu proje aslında bir başlangıçtır. Kanıta dayalı stratejiler geliştirilmesi ve sağlık politikalarının yönlendirilmesinde bilimsel çalışmalara dayalı kanıtlardan yola çıkılması alanında Bakanlığımız belli bir farkındalık geliştirmiştir ve bunu uygulamaya geçirmek için kapasite geliştirilmesi gereken tek alan klinik kaliteyi desteklemeyi hedefleyen kanıta dayalı klinik rehberler değildir. Kanıta dayalı strateji belirleme çalışmaları ve kanıta dayalı sağlık teknolojileri değerlendirme çalışmaları da bakanlığımızca aynı ölçüde önemsenmekte ve bu alanlarda yapılacak çalışmalarda yalnızca İngiltere ve NICE ile değil, tüm diğer gelişmiş ülkelerdeki pratik uygulamalar, uzmanlaşmış kuruluşlar ve ortaklık ağları ile ilgilenmekte, ortak çalışmalar için temaslarda bulunmaktayız.

Son dönemde başlayan performans ve kalite uygulamaları; sağlık göstergelerini, hasta güvenliğini, hasta memnuniyetini ve sağlık harcamalarını nasıl etkiledi?

Kamu hastanelerimizde uygulamaya başladığımız performans ve kalite uygulamalarından edindiğimiz deneyimleri özel ve üniversite hastaneleri ile de paylaşmak istiyoruz. Çünkü kamu hastanelerinin bundan çok değil 4 yıl öncesi ile bugünü arasında çok önemli bir değişimin olduğu fark edilmektedir. Bu değişimler, özellikle hasta memnuniyetinin ve hasta güvenliğinin artması ile kendini göstermiştir. Hasta memnuniyeti ve hasta güvenliğinin artırılması hizmet sunumunun kalitesinin artırılmasına yönelik çalışmalarla paralel bir şekilde yürütülmektedir. Bilindiği gibi bu amaçla hizmet sunumundaki tüm işlemleri kontrol eden, uygulanabilir ve etkin bir değerlendirme seti olan hizmet kalite standartları oluşturulmuştur. Bu standart seti dünyada yapılan çalışmaları da yakından takip etmekte ve ülke gerçeklerine uygun değişimleri göstermektedir. Hastalarımızın ne istediğini biliyoruz ve onların ihtiyaçlarına karşılık gelen çalışmaları yapıyoruz. Böyle bir çalışmanın ardından hasta memnuniyeti ve hasta güvenliğinin artması kaçınılmaz oluyor. Bu çalışmalar kapsamında kalitenin geliştirilmesine önem verilirken bir yandan da sağlık hizmetleri sunumunda verimliliğin de ön planda tutulduğunu görmekteyiz. Standartlar; kaynakların etkin, verimli ve adaletli kullanımını özellikle teşvik etmektedir. Kullanılan malzemelerin ve stokların takibi kurumlarımızın çalışma-

larını maliyet etkin bir şekilde sürdürülebilmeleri için çok önemli unsurlardır. Aslında verimlilik ve kalite dengeli bir şekilde uygulandığında sağlık harcamalarında artış olmayacak, aksine dengeli ve adaletli bir ekonomik dağılımın sağlanması söz konusu olacaktır. Performans ve kalite modeli bu anlamda devletin cebinden çıkacak toplam parayı artırmadan, kaliteli olana daha yüksek, istenen düzeyde olmayana daha düşük bir ödemenin yapılacağı, israf etmeden, verimli bir şekilde çalışan kurumun ve çalışanın teşvik edildiği bir model olarak ortaya çıkmaktadır.

Son günlerde Türkiye’de sağlıkla ilgili en güncel konu ‘Tam Gün Yasası’. Bu yasa ile ilgili pek çok husus çeşitli boyutları ile tartışılıyor. Bunlardan biri de yasa sonrası performans dayalı ek ödeme sisteminin devam edip etmeyeceği, devam edecekse de, nasıl bir uyumlaştırma yapılacağı yönünde. Bu konunun kongrede bir oturumda tartışılacağından bahsettiniz. Kamu ile ilgili bir çalışma olduğunu buradan görebiliyoruz. Peki, üniversitelerde performans uygulamaları konusunda bir çalışma yapılıyor mu? ‘Tam Gün’ sonrası üniversiteler nasıl bir teşvik sistemi kullanmalılar?

Belirttiğiniz gibi ve doğal olarak ‘Tam Gün Yasası’ sonrası performans dayalı ek ödeme sisteminin nasıl uyumlaştırılacağına dair bir çalışmamız var. Üniversitelerimizde de özellikle Üniversite Hastaneler Birliği (ÜHB) bünyesinde Bakanlığın sistemi bu yönde inceleniyor ve bu sistemin temel alındığı bir çalışma yapılıyor. Burada çerçevesi ve ana hatları belirlenecek olmakla birlikte her üniversitenin kendi performansını uygulayacağı bir sistem öngörülmekte. Elbette üniversitelerde uygulanacak sistemin, verilen hizmetlerle birlikte eğitim ve araştırmanında önemsendiği bir yapılanma içinde ele alınması gerekecektir.

Kongrede ‘Tam Gün Yasası’ sonrası performans sisteminin tartışılacağı oturumda sistem üniversiteler çerçevesinde de tartışılacaktır.

Oldukça kalabalık bir bilimsel kurul oluşturulmuş. Türkiye’de önde gelen sağlık bürokratları ve akademisyenlerin bulunduğu dikkati çekiyor. Çeşitli yabancı üyeler de bulunuyor. Bu kurul oluşturulurken hangi kriterler dikkate alındı? Örneğin hangi bilimsel alanlardan üyelerin bulunmasını amaçladınız?

Evet. 95 kişilik bir bilim kurulu var. Kurul içinde Türkiye’den ve dünyadan sağlık, sağlık politikaları, sağlık ekonomisi, sağlık idaresi, sağlık sosyolojisi,

sağlık psikolojisi gibi alanlarda konusunda önde gelen uzmanlar yer alıyor. Pek çoğu bizim daha önce çeşitli konularda birlikte çalıştığımız veya bundan sonraki süreçte çeşitli proje ve faaliyetlerde birlikte olacağımız profesyoneller. Ya da bu kongrede kendilerini görmek, dinlemek istediğimiz ve bilgilerinden faydalanmak istediğimiz uzmanlar. Bir anlamda kurul kendiliğinden oluşmuştur diyebiliriz. Bilim kurulu üyelerinin bir kısmını oturumlarda görebileceğiz. Kongreye bu şekilde katkı sağlayacaklar. Bir kısmı da oturum konularının ya da konuşmacılarının belirlenmesi, konuşmaların içeriği noktasında katkıları sunmaktadırlar. Tüm değerli bilim kurulu üyelerine şimdiden katkıları için teşekkürlerimi sunmak istiyorum.

Kongre kapsamında araştırma ve en iyi uygulama alanlarında ödüller verileceği belirtilmiş. Bu ödüller için özel sektörden de başvuru yapılması mümkün müdür?

Evet, elbette özel sağlık kurumlarımızda, üniversitelerimiz de bu ödüllü yarışmaya katılabilecek. Ancak bildiğiniz gibi araştırma bildirilerinin Bakanlığın hazırlanmış olduğu Hizmet Kalite Standartları çerçevesinde gerçekleştirilmiş olması şartı var.

En iyi uygulama ödülü çerçevesinde de; hasta güvenliği, çalışan güvenliği ve laboratuvar güvenliği konularında kurumlarda yapılan iyi uygulamalar değerlendirilecektir. Değerlendirme sonucunda her konu başlığında ilk 3’e giren uygulama sahipleri kongremizde ayrılanacaktır.

Bu yarışma ile amaçlanan, hizmet kalite standartları çalışmalarının yaygınlaşması mıdır? Yoksa farklı sektörlerden sağlık kurumları arasında bir rekabet ortamının oluşturulması hedefleniyor diyebilir miyiz?

Her ikisi de denebilir. Bakanlık olarak tüm sağlık kurumlarımızda kalite ve güvenlik kültürünün gelişmesini hedeflemekteyiz. Bu noktada konuyu kamu, özel veya üniversite diye farklı kurumlar çerçevesinde değerlendirmiyoruz. Hizmet kalite standartları sağlık kurumlarında kaliteli hizmet sunumunun ve hasta ve çalışan güvenliğinin sağlanmasını amaçlamaktadır. Bakanlıkça hazırlanan bu standartların kurumlar arasında tatlı bir rekabet ortamı içinde uygulanması olumlu sonuçlar doğuracaktır.

Yine kongre kapsamında 4 alanda kurs düzenleniyor. Bize biraz da kursların amacından ve kurs konularından bahsedebilir misiniz?

Kongre kapsamında hasta güvenliği, çalışan güvenliği, laboratuvar güvenliği ve performans yönetimi konularında olmak üzere 4 alanda birer günlük kurslar düzenlenecek. Sağlık çalışanlarımızda güvenlik kültürünün oluşturulmasının çok önemli olduğundan bahsetmiştik. Burada eğitimler çok önemli bir rol oynamaktadır. Eğitimlerin sürekliliğiyle de hizmette kalitenin artırılması ve buna bağlı olarak hasta ve çalışan güvenliğinin sağlanması mümkün olacaktır. Yine ağırlıklı olarak Türkiye’ye özgü performans modelinin anlatılacağı kursta bu konuya ilgi duyan ve bu alanda çalışmak isteyen kişilere yönelik bir program oluşturulmuştur. Kurs katılımları ücretsiz olup başvurular daire başkanlığı tarafından kabul edilmektedir.

Bakanlık bünyesinde bu tarz bilimsel etkinliklerin yapılması, farklı sektörlerin ve paydaşların bir araya getirilmesi Türkiye’de sağlığın değişen yüzünün bir yansımasıdır diyebilir miyiz? Bakanlık vitrinindeki bu çalışmaların dışında da politika belirleyen ya da teknik konularda karar verme ve uygulama süreçlerinde aynı birlikteliği ve ortak çalışma koşullarını sağlayabiliyor mu sizce?

Bilgi ve beceri ile donanmış sağlıklı insan gücünün ve sistemi destekleyecek eğitim ve bilim kurumlarının oluşturulması ‘Sağlıkta Dönüşüm Programı’nın temel hedefleri arasındadır. Bakanlığımız bu yönde Türkiye’de politika yapıcılar ile bilgiyi üretenleri bir araya getirmek çabasıdadır. Her tür çalışmada gerek bilim adamlarımız, gerekse sahadaki uygulayıcılarımızla sürekli iletişimi esas almaktayız. Aslında bu kongre bu iletişimin bir ürünüdür. Geçen yıl elde edilen başarılı sonuç paydaşların bir arada oluşturduğu sinerjiden kaynaklanmıştır. Bu yıl da yine verimli ve başarılı bir bilgi paylaşım ortamının sağlanmasını arzu ediyoruz.